

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Vtrùm Fides poßit esse evidens in attestante.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

posse clarè
videri re-
velationem
Dei inter-
nam.

videri, quod nos non negamus, non tamen probant non posse revelationem illam cognosci abstractivè, per aliquid scilicet ita cum actibus illis connexam, ut illis non existentibus, hoc poni à parte rei non possit, ut totà hac Sectione est declaratum. Hac de possibili: Utrum enim de facto habuerit quispiam in vià evidentiam in attestante, dicitur Sectione quintà.

SECTIO TERTIA.

Utrum Fides possit esse evidens in attestante.

I.
Scelus pra-
sentis qua-
sitionis pro-
ponitur.

DARI posse evidentiam in attestante ostensum est Sectione præcedente, ubi id latè probavi: in eo autem sita est, ut ibidem est declaratum, quòd clarè alicui innotescat Deum rem aliquam revelasse: si ergo evidenter sciens quis Deum aliquid dicere, propter hoc ejus testimonium clarè & evidenter cognitum, rei dictæ assentiatur, actus sic elicited dicitur esse evidens in attestante, de quo proinde actu quarimus, utrum possit esse actus Fidei, cum nitatur divino testimonio, non obscurè, sed evidenter proposito, & consequenter habere nequeat illam obscuritatem, quam Sect. primà ostendi actui Fidei esse omnino essentialem.

Difficultas
oritur ex te-
stimonio di-
vino clarè
cognito.

II.
Prima sen-
tentia docet
evidentiam
attestationis
non tollere
obscurita-
tem.

Prima multorum sententia est, evidentiam attestationis, seu testimonii divini clarè cogniti non parere evidentiam rei attestatæ: ita Ferrara lib. 3. contra Gentes, cap. 40. Lorca hic, Disp. 16. n. 3. Becanus cap. 2. q. 2. Caiet. hic, q. 5. a. 1. Amicus Disp. 2. sect. 5. Vasquez primà parte, tomo 2. Disp. 135. cap. 3. ubi ait, quamvis habeat quis evidentiam attestationis, & etiam veracitatis divinæ, seu quòd Deus hoc dixerit, & quòd in dicendo sit infinitè verax, ita ut nec fallere possit, nec falli, & inde sequatur mysterium existere, ait inquam, hæc omnia non causare evidentiam rei revelatæ, quòd nimirum hæc illatio oriatur ex medio intrinseco, non verò ex causâ vel effectu, quæ intrinsecam habeant cum re revelatâ connexionem; ad evidentiam verò propriam affirmat necessariam esse connexionem intrinsecam terminorum in se, quod non fit propter dictionem alterius, & testimonium extrinsecum. Idem affirmat Turianus; in hoc tamen differt à Vasquez, quod actum illum asserat non esse actum Fidei, sed alium quempiam, vocariq; congruè evidentiam in attestante.

Dicunt ali-
qui id quod
scitur per
medium ex-
trinsecum
non causare
evidentiam.

III.
Secunda
sententia
ait eviden-
tiam testi-
monii divi-
ni parere
evidentiam
rei attestatæ.

Secunda è contrario sententia affirmat evidentiam attestationis, seu cum quis evidenter novit Deum hic & nunc loqui, causare evidentiam rei per eum dictæ, seu testatæ, & tollere obscuritatem in omni actu Fidei essentialiter requisitam. Hac hodie est communior inter Recentiores opinio: eam tenet Suarez tomo in 3. partem, Disp. 27. sect. 2. & hic, Disp. 3. sect. 8. puncto 3. Valentia hic, d. 1. q. 5. puncto primo, Coninck Disp. 9. dub. 8. Lugo hic, d. 2. num. 9. Oviedo Contro. 4. num. 41. Arriaga etiam hic, Disp. 4. sect. 1. n. 8. Bannez 1. part. quæst. 32. art. primo, Durandus in 3. Dist. 31. q. 4. n. 10. & 11. Tannerus, Hurtado, & alii.

IV.
Evidentia
in attestante
tollit obscu-
ritatem.

Hæc secunda sententia mihi multo videtur probabilior. Dico itaque, quisquis veracitatem Dei, seu ejus in dicendo infallibilitatem perfectè novit, habetq; evidentiam attestationis ejus,

seu divini testimonii, dico inquam, actum qui ex his duabus cognitionibus oritur, & in iis fundatur, non esse obscurum, sed clarum, nec posse ullo modo esse actum Fidei. Dixi, qui habet evidentiam testimonii divini, quantumvis namque evidenter sciat quis hominem hic & nunc loqui, nullam tamen habet rei ab eo dictæ evidentiam, quia ejus auctoritas non est infallibilis, unde & quod illius testimonio nititur, est necessariò fallibile.

ritatem, ad
Fidem re-
quisitam.

Ut hæc nostra assertio probetur, ponamus tres hujusmodi actus, nempe *Quicquid Deus dicit est verum, Deus dicit Verbum esse incarnatum, ac proinde est verum*: primà ex his propositionibus est lumine naturæ nota; quid enim evidentiùs, quàm Deum, veritatis fontem & auctorem, mentiri non posse, aut falsum aliquid testari. Secunda etiam propositio, *Deus dicit Verbum esse incarnatum*, ut supponimus, est evidenter cognita; hoc est, scitur omnino manifestè Deum hoc dicere, ergo tertiam propositio, *Verum est Verbum esse incarnatum*, non potest esse obscura, unde enim hauriet obscuritatem; cum etenim quicquid habet, accipiat à duabus illis propositionibus, quarum utraque, ut dictum est, clara est & evidens, non possunt in tertiam illam refundere obscuritatem; cum neutra ullam omnino in se contineat, sed claritatem.

V.
Ostenditur
evidentiam
veracitatis
ac testimonii
divini pa-
rere cog-
nitionem evi-
dentem.

Non est un-
de actus ille
de mysterio,
hoc modo
revelato
accipiat ob-
scuritatem.

Dices cum P. Vasquez supra, num. 2. citato, actum quidem illum esse verum, non tamen evidentem. Sed contra; quæ enim sunt evidenter eadem uni tertio, sunt evidenter eadem inter se, sed in duabus illis prioribus propositionibus cognoscitur evidenter terminos esse idem uni tertio, ut constat, nec quisquam negare potest, ergo apertè sequitur connexionem horum terminorum inter se esse evidentem; quo enim gradu cum tertio, eodem inter se conjunguntur.

VI.
Quæ sunt
evidenter
eadem uni
tertio, sunt
evidenter
eadem inter
se.

Dices secundò: Medium hoc est solummodo extrinsecum, non intrinsecum, seu ex causâ vel effectu, unde parere nequit evidentiam simplicitè, sed tantum secundum quid, seu evidentiam consequentiæ, non consequentis, nempe ex ipsis terminis & medio intrinseco. Sed contra; multæ enim sunt demonstrationes, quæ tamen neque sunt à causâ, neque ab effectu, ut *Omne totum est majus sua parte, sed homo est totum & manus pars, ergo homo est major manu*. Item omnes demonstrationes Mathematicæ, ut *Quæ sunt equalia uni tertio sunt equalia inter se, sed hæc duo lineæ sunt equalia uni tertio, ergo sunt equalia inter se*; & alix id genus, quæ nec sunt à causâ nec ab effectu, & tamen evidentiùs concludunt, & omnimodè tollunt obscuritatem. Undecunque ergo proveniat evidentia, actui Fidei repugnat. Contra secundò; nec enim aliunde causa & effectus faciunt evidentiam conclusionis, nisi quia per propositiones rectè dispositas ostenditur evidenter ea identificari in præmissis, & hoc pacto necessitant intellectum ad assensum: cum ergo demonstrationes omnes, quantumvis per medium extrinsecum, hoc præstent, parient evidentiam, tollentq; obscuritatem ad Fidem necessariam; sicque perinde est quoad hoc, sive sit evidentia consequentiæ, sive consequentis, cum utraque rem claram efficiat, & parem in assentiendo vim inferat intellectui.

VII.
Quod me-
dium sit ex-
trinsecum
non obstat
quoniam con-
clusio sit
evidens.

Varia sunt
demonstra-
tiones, qua
tamen nec
sunt à cau-
sâ, nec ab
effectu.

Omnis de-
monstratio
rem reddidit
evidentem.

Hinc etiam præter dicta num. 6. apertè ostenditur non subsistere quod ait Vasquez citatus, rem scilicet in hujusmodi demonstrationibus illatam, non esse evidentem; conclusio quippe inquit,

VIII.
Conclusio in
his demon-
strationibus
illatam, non est
inquit,

Tom. II. Semper modalis, sed sapè categorica.

inquit, ex vi formæ nunquam erit categorica, sed modalis; non enim inferitur, ergo Verbum est incarnatum, sed ergo verum est Verbum esse incarnatum. Sed hæc subtilius dicuntur quam verius: contra ergo sic argumentor, conclusio in his demonstrationibus illata non solum est vera, sed evidenter vera, ut ostensum est num. 6. ergo ejus objectum est evidenter verum. Deinde, hujusmodi conclusiones sapè sunt categoricæ, ut in hoc & similibus syllogismis: *Quicquid Deus dicit esse, est, Deus dicit Verbum esse incarnatum, ergo est incarnatum: vel Deus dicit Trinitatem esse, ergo est.*

IX. Evidentia in attestante est evidentiæ simpliciter.

Ex his præterea habetur, nullam esse limitationem illam, quæ cum Caietano utitur Torrez citatus, & alii, nempe actum istum seu conclusionem esse quidem evidentem, sed tantum in attestante, non simpliciter. Sed contra; conclusio enim evidens in attestante deducitur ex duabus præmissis evidentissimis, quæ suâ claritate non minus necessitant intellectum ad assensum, quam ullæ omnino præmissæ in quibuscunque demonstrationibus, physicis, metaphysicis, vel mathematicis, quæ omnino habentur clarissimæ, ergo pariter est evidentiæ cum illis, & consequenter non secundum quid tantum evidens, sed simpliciter. Utrum autem Fides sit discursiva, & habeat rationem conclusionis propriè dictæ, declarabitur infra.

Egred ab hac evidentiâ atque ab illâ aliâ necessitatur intellectus.

X. Non negat S. Thomas evidentiam in attestante tollere obscuritatem Fidei.

Obijciunt aliqui auctoritatem S. Thomæ, q. 5. art. 2. ubi expressè affirmare videtur, posse per miraculum fieri evidens, Deum hic & nunc loqui, rem tamen in se propterea non apparere; ergo secundum Sanctum Doctorem simul cum evidentiâ divinæ attestatiōis manet in objecto sufficiens obscuritas ad actum Fidei. Respondetur, non aliud velle S. Thomam, quam per miracula fieri evidens moraliter, posse Deum hic & nunc aliquid attestari, imò & esse interdum metaphysicè evidens, credibile esse eum loqui, inde tamen non haberi evidentiam rei ab eodictæ, ut bene S. Thomam explicat Bannez citatus, & alii. Quæ ulterius pro contrariâ sententiâ afferuntur, sunt hinc inde hujus decursu Sectionis soluta.

XI. Non omnis assensus ob alterius testimonium est actus Fidei.

Dicit aliquis, ille actus, qui tanquam ratione formali nititur testimonio alterius, est Fides, sed iste actus hac ratione nititur testimonio divino, ergo est Fides. Respondetur, ut actus aliquis sit Fides, nisi debet testimonio alterius præcisè ut testimonio, quod hic non contingit, actus enim ille evidens in attestante non nititur Dei testimonio quâ tali, sed ut est signum evidens existentia & veritatis rei. Quemadmodum, ut bene advertit P. Coninck citatus, si Joannem audirem mihi dicentem se vivere, actus, per quem huic ejus dicto præbeo assensum, non ei innititur tanquam testimonio, sed quatenus est signum evidens ejus vitæ, estque actus iste scientia à posteriori. Cujus indicium est, quod eodem modo ei hoc dicenti assentiar, sive verax sit, ac fide dignus, sive totâ vitâ mendaciis fuisset doctus.

Res hac declaratur exemplo ex naturalibus desumptio.

SECTIO QUARTA.

Verum stare possit actus Fidei cum evidentiâ in attestante.

SECTIONE præcedente ostendimus, actum, qui innititur evidentiæ divini testimonii, Dei que veracitati perfectè cognita, esse evidentem, nec habere obscuritatem, ad actum Fidei necessariam, sed esse verè scientiam. Nunc ergo ulterius quærimus, Utrum in aliquo intellectu stare saltem Fides possit cum alio actu, per quem evidenter quis sciat dari circa tale objectum revelationem divinam, ita ut evidentiæ revelationis, non antecedenter, seu causaliter ad assensum illum se habeat, ut in Sectione præcedente, sed eodem concomitanter. Hæc proinde quaestio de formali Fidei objecto clarè cognito procedit, quid de objecto materiali, seu attestato, si de illo aliunde habeatur evidens notitia, sentiendum sit, dicitur Sectione sequente.

I. Proponitur status præsentis difficultatis.

Quaestio procedit de objecto formali Fidei, non de materiali.

Prima sententia affirmat posse actum Fidei stare in eodem intellectu simul cum evidentiâ in attestante: ita Valentia hic, quaest. 5. parte primâ Vasquez 1. parte, tom. 2. Disp. 135. Suarez hic, Disp. 3. Sect. 8. p. 3. num. 26. Turrianus Disp. 9. dub. 4. Coninck Disp. 11. num. 21. Arriaga Disp. 4. Sect. 4. & alii. Secunda sententia est Fidem cum actuali evidentiâ attestatiōis reperiri simul nullo pacto posse: ita Durandus in 3. dist. 23. quaest. 9. num. 12. & Dist. 31. q. 4. num. 10. Victoria 2. 2. quaest. 5. art. 1. Bannez & Aragon ibidem: hoc etiam insinuat Cano lib. 12. de locis, cap. 13. Conclusione primâ, & alii non pauci.

II. Dna hinc in re opposita sunt sententia.

Ad quaestioni resolutionem notandum, duobus modis statui hominem vel Angelum posse, qui habet evidentiam in attestante, seu testimonii divini: primò ita ut non aliam habeat cognitionem revelationis seu attestatiōis, nisi evidentem, nec ullas habeat illius species obscuras, sed claras omnes & evidentes. Secundò statui potest, habens quidem evidentiam divinæ attestatiōis, seu clarè sciens Deum hic & nunc loqui, & rem illam revelare, ita tamen ut simul habeat species obscuras ejusdem revelationis, & motiva, quæ morale tantum, non metaphysicam habent cum revelatione connexionem. His positis

III. Duplici ratione statui potest is qui habet evidentiam in attestante.

Dico primò: Si quis non alias habeat species revelationis nisi claras, nec aliam illius notitiam nisi in attestante, non potest cum hac scientiâ elicere actum Fidei circa objectum, quod proponitur credendum. Ratio est clara; actus namque Fidei, ut Sect. 1. ostensum est, debet esse obscurus, hic autem clara omnia sunt & evidentiæ, nec ullum principium actus obscuri; ergo hoc tantum modo revelationem divinam cognoscens, non potest per eam elicere actum Fidei.

IV. Stare inter actus Fidei cum evidentiâ in attestante.

Dico secundò: Si quis habeat species obscuras divinæ revelationis, potest in aliquo casu simul cum evidentiâ in attestante componere actum Fidei circa idem objectum, seu mysterium revelatum. Declaratur conclusio: Contingere etenim potest, ut quis habeat evidentiam attestantis, seu clarè sciat Deum hic & nunc loqui, & rem aliquam revelare, qui tamen non sciat evidenter Deum esse infinite veracem, & quicquid dicit esse verum: potest namque homini simplici, & qui nihil ferè novit circa divina attributa, aliquid

V. Primus modus quo componitur actus Fidei cum evidentiâ in attestante.